

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

28.09.2026р. № 9

Мрачик І. В.
(прізвище та ініціали)

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти
«АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Кривий Ріг – 2026

Розробники: Криворізький державний педагогічний університет
(Бакум Зінаїда, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української філології, Криворізький державний педагогічний університет;
Білоконенко Людмила, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології, Криворізький державний педагогічний університет)

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Розроблено на основі типової програми: ТИПОВА ПРОГРАМА підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з академічної доброчесності (наказ МОН від 18.12.2024 № 1759).

Термін дії програми: з 2026 до 2030 року.

Рецензент: Костюк Світлана, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Криворізького національного університету.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Питання про академічну доброчесність є нагальним, оскільки запит суспільства на формування покоління свідомих громадян, здатних протистояти корупції, проявам нечесності значно залежать від свідомої громадянської й професійної позиції вчителя. Таке надскладне завдання має виконуватися на всіх рівнях освіти, і першорядно – у системі післядипломної педагогічної освіти, що покликана сприяти професійному зростанню освітян задля розширення їхніх фахових компетенцій. Своєчасність програми зумовлена й ситуаціями порушеннями авторства та некритичним використанням цифрового контенту в освітній практиці закладів освіти. Учителі дедалі частіше працюють в умовах масового доступу до ШІ-інструментів і відкритих ресурсів, що потребує чітких професійних орієнтирів щодо меж допустимого запозичення й відповідальності за освітній результат.

Важливість цього питання підтверджена на державному рівні. Президент України 29 січня 2026 року підписав Закон України «Про академічну доброчесність», що є важливим законодавчим кроком у контексті системних реформ у сфері освіти й науки. Закон закріплює академічну доброчесність як окрему правову категорію, визначає її зміст, базові цінності та принципи, встановлює єдині правові механізми забезпечення й відповідальності для всіх учасників освітнього процесу. Документ спрямований на підвищення якості освіти і науки та зміцнення довіри суспільства до результатів навчання, досліджень і дипломів, що особливо актуально в умовах розширення цифрових освітніх практик і використання ШІ. Новий акт сприятиме формуванню системної культури академічної доброчесності, що поєднує юридичні засади з етичними стандартами діяльності закладів освіти. Це важливо зараз, оскільки досягнення якісних стандартів освіти та науки є значущим складником євроінтеграційних прагнень України й відповідає міжнародним очікуванням щодо професійної чесності та прозорості.

Тому підготовка педагогів у цьому напрямі дає змогу формувати й розвивати навички здійснення освітньої діяльності на принципах академічної доброчесності та транслювати етичні норми в щоденну навчальну діяльність.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «Академічна доброчесність» розроблена на основі типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з академічної доброчесності з урахуванням ключових засадах державної політики у сфері загальної середньої освіти й інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти та з урахуванням сучасного європейського вектору розвитку освіти України.

Цільова група: вчитель закладу загальної середньої освіти.

Обсяг програми: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: інтенсивна (курс – 2 тижні, з інтенсивним графіком навчання). Кадрове забезпечення відбувається за рахунок висококваліфікованих наукових та науково-педагогічних працівників Криворізького державного педагогічного університету, які мають вищу освіту за фахом, відповідний науковий ступінь і вчене звання, великий досвід професійної діяльності.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна. Навчальні заняття (лекції, практичні заняття) проводяться в синхронному режимі з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів (Zoom). В асинхронному режимі – опрацювання законодавчих актів, науково-методичної літератури, виконання практичних завдань, виконання індивідуальної роботи, тести.

Для зворотного зв'язку використовується корпоративна пошта Криворізького державного педагогічного університету – kdpu@kdpu.edu.ua; спеціалізовані адреси: student.support@kdpu.edu.ua – Центр підтримки студентів, k_ukr.philology@kdpu.edu.ua – кафедра української філології. Для зв'язку з викладачем курсу підвищення кваліфікації використовується корпоративна або персональна пошта викладача.

Мета підвищення кваліфікації: оновлення знань, набуття додаткових навичок у частині дотримання етичних принципів і визначених Законом України «Про освіту» правил академічної доброчесності в умовах академічної свободи, оволодіння інструментами для розвитку культури академічної доброчесності, формування нетерпимості та негативного ставлення до корупції й проявів нечесності в освітньому середовищі й суспільстві.

Завдання підвищення кваліфікації:

оновлення знань щодо академічної доброчесності, основних понять і положень, що розкривають її сутність;

формування й розвиток особистих навичок щодо здійснення освітньої діяльності на принципах академічної доброчесності;

оволодіння методами та прийомами виховання в учнів норм і правил академічної доброчесності;

розгляд проявів академічної нечесності педагогічних працівників і учнів та відповідальності за такі порушення;

визначення шляхів запобігання проявам академічної нечесності серед учасників освітнього процесу;

розвиток навички побудови стратегії запобігання плагіату і формування кодексу академічної доброчесності;

удосконалення вміння використання інструментів розвитку культури академічної доброчесності на основі штучного інтелекту, онлайн сервісів перевірки текстів на плагіат;

розвиток уміння оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності в умовах академічної свободи;

ознайомлення з напрямками роботи міжнародних організацій щодо академічної доброчесності й академічної свободи;

розвиток морально-етичних засад професійної діяльності педагогічних працівників щодо дотримання норм академічної доброчесності.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:
вдосконалення набутих і розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти у частині дотримання етичних принципів і визначених законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» правил академічної доброчесності, спрямованих на подальше професійне становлення сучасного педагога в умовах викликів інформаційно-цифрового суспільства й академічної свободи, реалізації завдань Нової української школи.

Удосконалення раніше набутих і набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності передбачає:

подальший розвиток загальних компетентностей: громадянської (ЗК.01), соціальної (ЗК.02), культурологічної (ЗК.03), когнітивної (ЗК.04), підприємницької (ЗК.05);

формування та подальший розвиток професійних компетентностей: А1. Мовно-комунікативної, А2. Предметно-методичної, А3. Інформаційно-цифрової, Б.1. Психологічної, Б.2. Емоційно-етичної, Б.3. Компетентності педагогічного партнерства, В.1. Інклюзивної, В.2. Здоров'язбережувальної, В.3. Проектувальної, Г.1. Прогностичної, Г.2. Організаційної, Г.3. Оцінювально-аналітичної, Д.1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

У результаті підвищення кваліфікації слухачі мають змогу:

поглибити знання з ключових концептів академічної доброчесності, дотримання норм чинного законодавства;

удосконалити уміння й навички у частині здійснення освітньої діяльності на принципах академічної доброчесності;

оволодіти сучасними методами та прийомами виховання в учнів правил та норм академічної доброчесності;

актуалізувати та поглибити знання щодо відповідальності за порушення академічної доброчесності;

удосконалити навички побудови стратегії запобігання плагіату і формування кодексу академічної доброчесності закладу освіти;

підвищити рівень професійних компетентностей щодо використання інструментів розвитку культури академічної доброчесності на основі штучного інтелекту, онлайн сервісів перевірки текстів на плагіат;

удосконалити вміння оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності в умовах академічної свободи;

підвищити рівень професійних компетентностей для розв'язання практичних завдань щодо проявів академічної нечесності та її зв'язку з відсутністю етичної професійної поведінки;

ознайомитися з напрямками роботи міжнародних організацій щодо академічної доброчесності й академічної свободи.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу за програмою підвищення кваліфікації відбувається на підставі результатів поточної успішності, індивідуальної роботи та тестових завдань.

Модуль 1 передбачає 3 теми (3 практичні заняття), за кожне практичне заняття можна отримати максимально 5 балів (*загалом 15 балів*).

Модуль 2 передбачає 5 тем (6 практичних занять), за кожне практичне заняття можна отримати максимально 5 балів (*загалом 30 балів*).

Індивідуальна робота (підготовка тексту академічного есе) дає змогу отримати *25 балів*.

Виконання тестових завдань дає змогу отримати *30 балів*.

Максимальна кількість балів – 100. Прохідний бал – *75.* Підсумковий бал вираховується як сума всіх балів за всіма видами робіт.

Політика академічної доброчесності. Оцінювання всіх видів робіт і завдань здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Критерії оцінювання роботи слухача на практичному занятті

(онлайн-формат, максимальна кількість балів – 5)

1. Самостійне виконання завдань до практичного заняття (до 2 балів)

Оцінюється рівень підготовки слухача до заняття, зокрема самостійне опрацювання теоретичних питань, виконання практичних завдань, їхня повнота.

2 бали – завдання виконані в повному обсязі, самостійно, з дотриманням принципів академічної доброчесності;

1 бал – завдання виконані частково або з недостатнім рівнем аналітичності;

0 балів – завдання не виконані або є порушення академічної доброчесності.

2. Робота слухача під час практичного заняття (до 2 балів)

Оцінюється активність, залученість та результативність в обговореннях і виконанні практичних завдань під час заняття, здатність залучати набуті знання й навички для розв'язання професійних завдань.

2 бали – активна й змістовна участь, аргументоване висловлення позиції;

1 бал – обмежена або епізодична участь;

0 балів – відсутність активної участі в роботі заняття.

3. Самостійний пошук і використання додаткових інформаційних джерел (до 0,5 бала)

Оцінюється ініціативність слухача щодо самостійного добору та

використання додаткових нормативно-правових, наукових або методичних матеріалів, пов'язаних з темою заняття.

0,5 бала – використано доречні додаткові джерела;

0 балів – додаткові джерела не залучалися або використані некоректно.

4. *Етика професійної комунікації, культура конструктивного діалогу, дотримання норм української літературної мови (до 0,5 бала)*

Оцінюється мовленнєва культура, логічність і коректність висловлень, дотримання норм професійної етики та правил академічної комунікації.

0,5 бала – дотримані норм академічної риторики та етичної комунікації;

0 балів – наявні порушення норм академічної або професійної етики.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

(підготовка академічного есе)

1. *Розкриття теми та аргументованість позиції (6 балів).*

Оцінюється відповідність змісту заявленій темі, наявність чітко сформульованої авторської позиції, логічна послідовність аргументів та їхня доречність. Максимальний бал надається за цілісне й глибоке розкриття проблеми без тематичних відхилень.

2. *Робота з джерелами та академічна доброчесність (5 балів).*

Враховується коректне використання наукових джерел, точність цитування й парафразування, дотримання норм академічної доброчесності. Зниження балів передбачене за поверхове залучення джерел або некоректні покликання.

3. *Логіка структури та композиційна цілісність (5 балів).*

Оцінюється наявність вступу, основної частини та висновків, логічні переходи між частинами, узгодженість мікротем. Високий бал отримує есе з чітко вибудованою аргументативною структурою.

4. *Мовне оформлення та академічний стиль (5 балів).*

Береться до уваги дотримання норм сучасної літературної мови, точність термінології, стилістична відповідність академічному жанру, відсутність розмовних або публіцистичних елементів. Помилки та стилістична неоднорідність знижують оцінку.

5. *Самостійність мислення та аналітичність (4 бали).*

Оцінюється рівень критичного осмислення проблеми, здатність до узагальнення, інтерпретації та формулювання власних висновків. Максимальний бал надається за виразну інтелектуальну автономність і відсутність шаблонних суджень.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації.

Вартість: 1000 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми визначає теоретичний та практичний складник навчання слухачів, а також виконання ними самостійної роботи.

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття.

Особливістю практичних занять є огляд, критичний аналіз, оцінка й узагальнення різних наукових поглядів щодо тем програми, презентація результати власних наукових пошуків, участь у конструктивних діалогах, робота з нормативною документацією, виконання практичних завдань.

Самостійна робота передбачає розгляд теоретичних питань, які винесені на самостійне опрацювання, та виконання індивідуальної роботи.

Підсумковим заходом є тестування, що сприятиме комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з *двох модулів* та *восьми* взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест із *30 питань*.

Максимальна кількість балів – *100*. Прохідний бал – *75*.

Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає: 30 год, з них: 6 год – лекційні заняття, 18 год – практичні заняття; 5 год – самостійна робота, 1 год – підсумковий захід – тестування.

Навчально-тематичний план

Назви навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Загалом
МОДУЛЬ 1. Ціннісні та нормативно-правові засади академічної доброчесності в освіті					
Тема 1.1. Академічна доброчесність у вимірі глобального контексту і сучасної української школи: фундаментальні цінності.	2	2	0,5		
Тема 1.2. Академічна культура та доброчесність як основа сталого розвитку закладу освіти.	2	2	0,5		

Тема 1.3. Прояви академічної нечесності та відповідальність за виявлені порушення.		2	1		
Разом за модулем 1	4	6	2		12
МОДУЛЬ 2. Практика забезпечення академічної доброчесності та академічної свободи в діяльності педагога					
Тема 2.1. Будуємо стратегії запобігання плагіату та формуємо кодекс (положення) академічної доброчесності закладу освіти		2	0,5		
Тема 2.2. Інструменти розвитку культури академічної доброчесності на основі ІІІ; онлайн сервіси перевірки текстів на плагіат		4	1		
Тема 2.3. Академічна нечесність та її зв'язок з відсутністю етичної професійної поведінки		2	0,5		
Тема 2.4. Оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності й академічної свободи		2	0,5		
Тема 2.5. Академічна доброчесність й академічна свобода: міжнародний вектор	2	2	0,5		
Разом за модулем 2	2	12	3		17
Підсумкова атестація				1	1
Усього	6	18	5	1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Ціннісні та нормативно-правові засади академічної доброчесності в освіті

Тема 1.1. Академічна доброчесність у вимірі глобального контексту і сучасної української школи: фундаментальні цінності

Виклики сучасного суспільства і компетентності особистості XXI-го століття, здатної протидіяти нечесності й корупції. Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI) про фундаментальні цінності академічної доброчесності: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність. Академічна доброчесність як один з ключових принципів державної політики у сфері освіти (Стаття 42. Закону України «Про освіту»). Сучасна українська школа і виховання громадянина, зорієнтованого на загальнолюдські цінності: морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність), плекання української Ідентичності.

Тема 1.2. Академічна культура та доброчесність як основа сталого розвитку закладу освіти

Академічна культура та доброчесність як соціальний капітал. Розвиток людського потенціалу через шкільну освіту як шлях до формування покоління, здатного діяти на принципах академічної свободи, суспільної відповідальності, пошани до людської гідності і дотримання академічної доброчесності. Академічна доброчесність – частина інституційної політики, основа сталого розвитку закладу освіти: створення гуманного та рівноправного освітнього середовища, врахування потреб і запитів кожного учасника, сповідування прав і свобод, обов'язків і відповідальності, формування нетерпимості до нечесності й проявів корупції. Залучення та розширення можливостей викладачів і учнів.

Тема 1.3. Прояви академічної нечесності та відповідальність за виявлені порушення.

Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, як прояви порушень академічної доброчесності (Ст. 42 Закону України «Про освіту»), надання здобувачам освіти під час проходження ними підсумкового оцінювання допомоги або створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами їх проходження; використання учнем під час контрольних заходів непередбачених допоміжних матеріалів та/або технічних засобів; проходження процедури оцінювання результатів навчання замість інших осіб, тощо (Ст. 43 Закону України «Про повну загальну середню освіту»), використання родинних або службових зв'язків з метою отримання

неправомірної переваги в реалізації власної діяльності, академічний саботаж тощо. Наявність ознак порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин як підстава для притягнення особи до дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної, кримінальної відповідальності у випадках та порядку, встановлених законодавством.

МОДУЛЬ 2. Практика забезпечення академічної доброчесності та академічної свободи в діяльності педагога

Тема 2.1. Будуємо стратегії запобігання плагіату та формуємо кодекс (положення) академічної доброчесності закладу освіти

Протидія проявам нечесності й корупції як виклик часу. Стратегії запобігання академічній нечесності в освітньому середовищі закладу освіти. Формуємо кодекс (положення) академічної доброчесності закладу освіти як обов'язковий внутрішній підзаконний нормативний акт: мета, завдання, принципи і фундаментальні цінності академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин під час освітнього процесу (доброчесність, чесність та порядність, законність, правдивість, повага, довіра, справедливість, вдосконалення та самовдосконалення, відповідальність, тощо), шляхи забезпечення академічної доброчесності, набуття учнями компетентностей з академічної доброчесності, заходи з попередження, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, відповідальність.

Тема 2.2. Інструменти розвитку культури академічної доброчесності на основі ШІ; онлайн сервіси перевірки текстів на плагіат

Передумови появи штучного інтелекту у просторі академічної доброчесності. Впровадження технологій на основі штучного інтелекту в освітній процес: переваги та ризики. Етичні та правові аспекти використання штучного інтелекту в освіті. Оновлення змісту кодексу корпоративної етики закладу освіти з урахуванням сучасної динаміки розвитку технологій штучного інтелекту і невідворотності його використання в освіті. Механізми правового регулювання академічної відповідальності за плагіат, фальсифікацію та нівелювання якості академічної праці, створеної за допомогою технологій нейромереж. Інструменти штучного інтелекту для забезпечення академічної доброчесності. Онлайн-сервіси перевірки текстів на плагіат. Розробка стратегій для впровадження та політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі.

Тема 2.3. Академічна нечесність та її зв'язок з відсутністю етичної професійної поведінки

Поняття етики на робочому місці (ділова етика), типи трудової етики, основні етичні принципи, шляхи посилення етичної поведінки на робочому місці.

Сутність та функції педагогічної етики як системи філософсько-моральних засад і вимог до особистості вчителя, дотримання ним норм академічної доброчесності. Прояви академічної нечесності педагога як порушення принципів професійної етики педагога, вид шахрайства, обману/введення в оману учасників освітнього процесу: від неетичної поведінки вчителя до неетичної поведінки учня, наслідки для особистості й суспільства.

Роль освіти у формуванні етичних стандартів особистості як ключового елемента у глобальній стратегії просування культури доброчесності та боротьби з корупцією.

Тема 2.4. Оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності й академічної свободи

Внутрішні процедури забезпечення об'єктивного оцінювання у закладах освіти на основі принципів академічної доброчесності в умовах академічної свободи. Доброчесність в оцінюванні та самооцінюванні результатів навчання учнів. Автономія вчителя в оцінюванні з точки зору академічної доброчесності та корпоративної етики в умовах академічної свободи. Комунікація критеріїв оцінювання учнівству: відкритість, прозорість і зрозумілість системи оцінювання навчальних досягнень, зворотній зв'язок. Складні питання співвідношення оцінювання та академічної доброчесності: академічне письмо як Інструмент оцінювання, мотиваційна складова оцінки при підготовці до олімпіад та конкурсів, додаткові поточні оцінки з предметів за громадську активність тощо.

Тема 2.5. Академічна доброчесність й академічна свобода: міжнародний вектор

Європейська мережа академічної доброчесності (ENAI) задля об'єднання закладів освіти та осіб, зацікавлених у підтримці та просуванні академічної доброчесності. Міжнародний журнал доброчесності в освіті (International Journal for Educational Integrity) – платформа для освітян з дослідження і висвітлення кращих практик у міждисциплінарній сфері доброчесності освіти. Європейський студентський союз (ESU): академічна свобода, інституційна автономія та академічна доброчесність з точки зору студента. Агентство Європейського Союзу з питань притулку (ЕЦАА) – гармонізація практик задля підготовки національних посадовців за однаковими стандартами ЄС: академічна свобода, інституційна автономія і академічна доброчесність.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Модуль 1. Ціннісні та нормативно-правові засади академічної доброчесності в освіті

- 1.Визначити поняття *академічна доброчесність* та її фундаментальні цінності відповідно до позиції Міжнародного центру академічної доброчесності (ICAI).
- 2.Пояснити, як фундаментальні цінності академічної доброчесності співвідносять із компетентностями педагогічних працівників XXI століття.
- 3.Оцінити роль академічної доброчесності у вихованні громадянина, зорієнтованого на загальнолюдські та національні цінності.
- 4.Сформулювати коротке повідомлення для учнів, спрямоване на плекання академічної доброчесності як складника української ідентичності.
- 5.Дати визначення понять *академічна культура* та *академічна доброчесність* у контексті інституційного розвитку закладу освіти.
- 6.Пояснити, чому академічна доброчесність розглядається як форма соціального капіталу закладу освіти.
- 7.Проаналізувати взаємозв'язок між академічною свободою, відповідальністю та дотриманням академічної доброчесності в діяльності педагогів і учнів.
- 8.Оцінити вплив інституційної політики академічної доброчесності на сталий розвиток закладу освіти, аргументувати свою відповідь.
- 9.Розробити перелік із 3–4 практичних кроків для залучення педагогів і здобувачів освіти до розвитку культури академічної доброчесності в закладі.
- 10.Пояснити відмінність між академічним плагіатом, самоплагіатом, фабрикацією та фальсифікацією.
- 11.Проаналізувати приклади порушень академічної доброчесності, класифікувати їх за типами нечесної поведінки.
- 12.Змодельовати короткий алгоритм дій педагога у разі виявлення ознак академічної нечесності.

Модуль 2. Практика забезпечення академічної доброчесності та академічної свободи в діяльності педагога

- 1.Визначити поняття *стратегія запобігання академічній нечесності* та описати її основні складники в освітньому середовищі закладу освіти.
- 2.Пояснити, чому кодекс (положення) академічної доброчесності є обов'язковим внутрішнім підзаконним нормативним актом закладу освіти.
- 3.Проілюструвати прикладами з практики, як фундаментальні цінності академічної доброчесності реалізуються в повсякденному освітньому процесі.
- 4.Розробити проєкт одного з розділів кодексу академічної доброчесності для закладу освіти.
- 5.Назвати основні передумови появи штучного інтелекту в освітньому просторі та визначити його роль у забезпеченні академічної доброчесності.
- 6.Пояснити відмінність між етичним і неетичним використанням інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі.

7.Продемонструвати алгоритм використання одного з онлайн-сервісів перевірки текстів на плагіат у педагогічній практиці.

8.Проаналізувати переваги та ризики застосування ШІ-інструментів у контексті академічної доброчесності.

9.Оцінити доцільність внесення змін до кодексу корпоративної етики закладу освіти з урахуванням розвитку технологій штучного інтелекту.

10.Запропонувати основні положення політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі закладу освіти.

11.Визначити поняття *педагогічна етика* та назвати основні етичні принципи професійної діяльності вчителя.

12.Пояснити, як порушення педагогічної етики пов'язане з проявами академічної нечесності.

13.Оцінити роль освіти у формуванні етичних стандартів особистості як чинника протидії корупції.

14.Змодельовати рекомендації для педагогів щодо посилення етичної професійної поведінки в закладі освіти.

15.Визначити принципи об'єктивного оцінювання результатів навчання на засадах академічної доброчесності.

16.Пояснити співвідношення академічної свободи вчителя та його відповідальності в процесі оцінювання.

17.Запропонувати приклад критеріїв оцінювання учням з урахуванням принципів прозорості та відкритості.

18.Проаналізувати складні ситуації оцінювання (олімпіади, конкурси, додаткові бали за активність тощо) з погляду академічної доброчесності.

19.Оцінити доцільність використання академічного письма як інструменту оцінювання результатів навчання.

20.Розробити приклад інструменту самооцінювання учнів, заснованого на принципах академічної доброчесності.

21.Назвати основні міжнародні організації та ініціативи, що просувають академічну доброчесність і академічну свободу.

22.Пояснити роль Європейської мережі академічної доброчесності (ENAI) у розвитку доброчесних практик.

23.Проілюструвати приклади використання міжнародного досвіду (ESU, IJEE) у практиці українського закладу освіти.

24.Оцінити можливості адаптації міжнародних стандартів академічної доброчесності до українського освітнього контексту.

25.Сформулювати пропозиції щодо інтеграції міжнародного вектора академічної доброчесності в політику закладу освіти.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Проаналізувати законодавство України щодо академічної доброчесності та розкрити імплементацію його ключових засад у закладі освіти.

2. Проаналізувати матеріали Міжнародного центру академічної доброчесності (ICAI) щодо фундаментальних цінностей академічної доброчесності та їх імплементацію в українську освіту.

3. Обґрунтувати роль шкільної освіти у формуванні покоління, здатного діяти на принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

4. Розкрити ключові засади Положення про академічну доброчесність вашого закладу освіти

5. Розкрити переваги академічної свободи для дотримання академічної доброчесності.

6. Обґрунтувати твердження, що прояви академічної нечесності педагога ведуть до проявів академічної нечесності учнів: негативні наслідки для особистості й суспільства.

7. Зарубіжний досвід та вітчизняна практика академічної доброчесності: що можемо запозичити?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року №2145-УШ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

3. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

4. Про академічну доброчесність. Закон України від 18 грудня 2025 року № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

5. Державний стандарт профільної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року. №851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-p#Text>

6. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

Основна література

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упор. А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. 524 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eca09622-cea2-4275-a1e1-099201334c3b/content>

2. Академічна доброчесність залежить від усіх учасників освітнього процесу. URL: <https://eo.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zalezhyt-vid-usikh-uchasnykiv-osvitnoho-protseesu/2021/04/30/>

3. Академічна доброчесність у середній освіті: методичні рекомендації. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38728/1/Y_Breus_Metod_rekomend_2021_NDLKL.pdf

4. Академічна недоброчесність. Центр академічної етики та досконалості в освіті «Етоє». URL: <http://e-csr.org.ua/node/228>
5. Горчинський С. В., Софілканич М. І., Горбенко І. Ф. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. Вип. 20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/407>
6. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність. Запоріжжя, 2021. 108 с. URL: https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/14079/1/9130%20Посібник%20%20Академічна%20доброчесність_2021.pdf
7. Десять правил, як працювати з академічною доброчесністю в школі. Думки педагогів. URL: <https://nus.org.ua/2021/07/26/10-pravyl-yak-pratsyuvaty-z-akademichnoyu-dobrochesnistyu-v-shkoli-dumky-pedagogiv/>
8. Прозора школа: як побудувати доброчесне середовище: базовий курс для вчителів. URL: <https://learning.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NACP+osv001+2022-07/about/>
9. Світлофор освітньої доброчесності для освітян. Як розпізнати корупцію, недоброчесність та неетичну поведінку в освіті. URL: <https://tinyurl.com/r8d6tc>
10. Холочко С. В. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 62. Т. 2. С. 25-32. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/62/part_2/4.pdf

Додаткова література

1. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Гур'ялова, Л. Ониксимова, Н. Поберій ; за заг. ред. Т. О. Маринич. Суми : Сумський державний університет, 2018. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1fdae1c-f24f-4935-85f0-0b0b5439fb33/content>
2. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/static-bjects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>
3. Толочко С. В., Годунова А. В. Теоретико-методичний аналіз закордонних практик використання штучного інтелекту в освіті й науці. *Вісник освіти та науки*. 2023. № 7(13) С. 832–848. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5765>
4. Ульянова Г. О., Бааджи Н. П. Академічна доброчесність як основа академічного успіху. *Правова позиція*. 2022. № 4 (37). С. 98–103. URL: <https://www.legalposition.umsf.in.ua/archive/2022/4/18.pdf>
5. Academic Freedom, Intellectual Honesty and Academic Integrity Policy. URL: <https://catalog.chsu.edu/academic-freedom-intellectual-honesty-and-academic-integrity-policy>
6. Cullen C. Artificial Intelligence: Friend, Foe, or Neither? URL: https://academicintegrity.org/aws/ICAI/pt/sd/news_article/582159/PARENT/layout_interior/fal se
7. European Network for Academic Integrity. URL: <https://www.academicintegrity.eu/wp/>
8. The International Center for Academic Integrity (ICAI) URL: <https://www.cdisc.org/cdisc-roadmap>